

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο κόσμος του γυαλιού στην αρχαιότητα

Την πρώτη, στη Βόρεια Ελλάδα, έκθεση για την υαλοργία στην αρχαιότητα παρουσιάζει το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης. Η έκθεση Γυάλινος Κόσμος εγκαινιάζεται την Κυριακή και θα διαρκέσει μέχρι το τέλος του 2010. Στον περιβάλλοντα χώρο του μουσείου παρουσιάζονται αρχαιότητες των ρωμαϊκών χρόνων.

Το γεγονός ότι μέχρι σήμερα δεν είχε διοργανωθεί στη Βόρεια Ελλάδα έκθεση για την αρχαία υαλοργία οδήγησε στην απόφαση να διοργανωθεί μια μεγάλη έκθεση, η οποία θα παρουσιάζει παλαιά και νέα ευρήματα από όλη τη Μακεδονία, τη Θράκη και τη βόρεια Θεσσαλία και έτσι θα δίνει τη δυνατότητα πραγματοποίησης των περισσότερων πτυχών της αρχαίας υαλοργίας, τόσο αυτών που άπτονται της τεχνολογίας όσο και της χρήσης και των συμβολικών διαστάσεων του γυαλιού στην αρχαιότητα.

Για να υλοποιηθεί αυτός ο στόχος κινητοποιήθηκαν, πλην του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης, έντεκα περιφερειακές υπηρεσίες του ΥΠΠΟ. Επίσης, στο πλαίσιο της κίνησης των πέντε Μουσείων της Θεσσαλονίκης, στην έκθεση περιλήφθηκαν σύγχρο-

να έργο τέχνης από γυαλί, τα οποία δανείστηκαν ευγενώς από το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, το Κροτικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης και το Τελλόγειο Ίδρυμα Τεχνών.

Το γυαλί, ιριδίζον και μαγευτικό, αποτελεί ήδη από την αρχαιότητα την πρώτη ύλη για την κατασκευή αντικειμένων πολυτελείας και καθημερινής χρήσης.

Η διαφάνεια, η σπιλινότητα, τα ζωηρά του χρώματα και το παιχνιδίσματα του φωτός στην επιφάνειό του γοήτευαν και γοητεύουν τους ανθρώπους. Φτιαγμένο από ταπεινό υλικό -άμμο, ασβέστη και σόδα- μετατρέπεται με την επίδραση της φωτιάς σε μια ρευστή, εύπλαστη μάζα και στη συνέχεια σε μια στέ-

ρη, αλλά εύθραυστη ύλη.

Στο Αιγαίο, το γυαλί εμφανίζεται στα μυκηναϊκά ανάκτορα γύρω στο 1500 π.Χ. και παραμένει δημοφιλές μέχρι το τέλος της αρχαιότητας. Στην έκθεση του ΑΜΘ παρουσιάζονται γυάλινα αντικείμενα από θέσεις της Μακεδονίας, που χρονολογούνται από την Ύστερη Εποχή του Χαλκού (14ος αι. π.Χ.) έως το τέλος της αρχαιότητας (4ος αι. μ.Χ.) Κύριος στόχος της έκθεσης είναι μέσω της γνωριμίας με αυτό το μοναδικό υλικό ο επισκέπτης να αποκομίσει γνώσεις αλλά και να οδηγηθεί σε προσωπικούς συνειρμούς. Ας μην ξεχνάμε ότι το γυαλί είναι ένα υλικό που και σήμερα χρησιμοποιούμε τόσο στην καθημερινή ζωή όσο και στην τέχνη.

Τελικά, το παιχνίδι του γυαλιού ανάμεσα στην πολυτέλεια και την απλότητα, την πλαστικότητα και την σκαμμία, την επίδειξη και τη χρηστικότητα επαναλαμβάνεται μέσα στους αιώνες αντανακλώντας τις αντιφάσεις της ίδιας της ζωής.

Οι επισκέπτες της έκθεσης θα έχουν την ευκαιρία να δουν στον περιβάλλοντα χώρο του μουσείου αρχαιότητες από τον 2ο έως τον 4ο αιώνα μ.Χ.

Στο πρώτο μέρος της έκθεσης παρουσιάζονται δύο χαρακτηριστικά για το νεκροταφείο της Θεσσαλονίκης τύποι μαρμάρινων τοφικών μνημείων: οι σαρκοφάγοι και οι βωμοί. Σαρκοφάγος είναι η θήκη στην οποία τοποθετούνταν το σώμα του νεκρού μαζί με τα αντικείμενα που τον συνόδευαν στο μεταθανάτιο ταξίδι του. Οι βωμοί ταποθετούνταν πάνω από ένα τάφο ως σήματα, ή ήταν οι ίδιοι τάφοι. Στη δεύτερη περίπτωση, το ανώτερο τμήμα τους διαμορφώνονταν κατάλληλα για να δεχθεί την τέφρα του νεκρού.

Τα μνημεία αυτά, έργα εισαγωγής ή προϊόντα τοπικών εργαστηρίων, τοποθετούνταν στις πλευρές δρόμων ή εντόσσονταν σε ιδιόκτητους περιβόλους, τους τόπους, μαζί με στήλες ή αγάλματα. Οι επιγραφές τους μας προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες για την κοινωνία της πόλης.

Στο δεύτερο μέρος της έκθεσης επιχειρείται η υποθετική ανάπλαση μιας πλούσιας αστικής οικίας. Η κατακία αυτή είναι φανταστική. Για τη διαμόρφωσή της χρησιμοποιήθηκαν αυθεντικά ή φωτογραφημένα ψηφιδωτά δάπεδα που έχουν βρεθεί στην πόλη και έγινε ανασύνθεση της διάταξης ενός σπιτιού. Το δωμάτιο του σπιτιού, η τραπεζαρία, τα υπνοδωμάτια, ο χώρος υποδοχής των επισκεπτών και οι βοηθητικοί χώροι αναπτύσσονται γύρω από μία εσωτερική αυλή με περιμετρική κιονοστοιχία (περιστύλιο).